

UTKAST TIL LÆREPLAN I VALGFAGET *Forskning i praksis* (forslag til nytt navn, UtForskeren)

Formål

Utforskning handler om å undre seg, være nysgjerrig, teste ut ideer og praktiske muligheter, og prøve å finne sammenhenger. Forskning handler om å utvikle ny kunnskap og teste praktiske løsninger knyttet til natur, menneske og samfunn. I samfunnet støter vi stadig på formuleringer som ”forskning viser at” eller ”vitenskapelige undersøkelser har vist at”. Erfaring med utforskning kan danne grunnlag for egne meninger og for kritisk tenkning. Politiske beslutninger styres i større grad av vitenskapelige utredninger og råd. Forskning er med på å utvikle velferdssamfunnet og griper direkte og indirekte inn i alles liv og gjøremål.

I Generell del av læreplanen og i læreplanene for fag framheves vitenskapelig metode som et sentralt element i opplæringen. Aktiv deltakelse i utforskning av spørsmål vil gi elevene erfaringer som fremmer evne til åpen, kritiske og konstruktiv samhandling med andre. Gjennom vektlegging av elevenes undring, kreativitet, kunnskapsbygging og utprøving av egne ideer, kan valgfaget motivere for videre arbeid med fag og forskning. Opplæring og trening i å kontrollere om forklaringer holder gjennom kildegransking, eksperimentering og observasjoner, er viktige egenskaper i mange yrker og for aktive borgere i et demokrati.

I valgfaget UtForskeren blir elevene utfordret til å undersøke aktuelle spørsmål relatert til naturmiljø og kultur-, samfunn- og næringsliv. Faget innebærer å planlegge og gjennomføre undersøkelser, bruke utstyr og teknikker for datainnsamling og vurdere og formidle resultater. Samtidig skal faget bidra til innsikt i hvordan etablert kunnskap og andres forskning kan trekkes inn i egen utforskning. Faget gir erfaring med hvordan kvalitet på resultater fremmes av å gi og få tilbakemeldinger underveis i en forskningsprosess. . Valgfaget UtForskeren skal bidra til kritisk og systematisk tenkning, og vise verdien av å arbeide sammen når kunnskap utvikles.

Struktur

Valgfaget er strukturert i tre hovedområder. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Oversikt over hovedområdene:

Hovedområder		
Ideutvikling	Praktisk utforskning	Kommunikasjon

Timetall

Timetallet er oppgitt i 60 minutters enheter.

Valgfaget UtForskeren:

57 årstimer

Hovedområder

Valgfaget UtForskeren

Ideutvikling

Hovedområdet omfatter de kreative elementene som inngår i alle stadier av kunnskapsutvikling og kommunikasjon. Kreativiteten er knyttet til identifisering av behov for ny kunnskap, utforming av gode forskningsspørsmål, utvikling av forslag til forklaringsmodeller, planlegging av undersøkelser og tolkning av funn. Kreativitet kreves også når vi skal gjøre endringer i lys av innspill fra andre. Ideutvikling kan stimuleres gjennom konstruktiv deltakelse i utforskende diskusjoner av ideer og praksiser.

Praktisk utforskning

Dette hovedområdet skal utgjøre den største delen av valgfaget. Hovedområdet omfatter ulike prosesser knyttet til praktisk gjennomføring av utforskning. Praktisk utforskning innebærer å prøve ut og bruke forskjellige metoder, gjøre seg kjent med og ta i bruk ulike typer utstyr og samle inn og systematisere data. I tillegg innebærer det å granske kilder, prøve ut tolkninger og sammelikle egne funn med andres. Slik bidrar hovedområdet til å gi erfaringer og ferdigheter knyttet til de praktiske sidene ved utforskning.

Kommunikasjon

Hovedområdet dreier seg om kommunikasjon av eget arbeid med aktuelle brukergrupper. Kommunikasjon innebærer demonstrasjon og presentasjon av utstyr, metoder, resultater, tolkninger og relevans av arbeidet. I tillegg innebærer det å kunne diskutere og vurdere resultater med medelever og aktuelle brukergrupper. Slike diskusjoner kan skape grobunn for refleksjon omkring utforskende prosesser og kritisk vurdering av resultater.

Kompetansemål

Ideutvikling

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge undersøkelser basert på egne forskningsspørsmål, observasjoner og studier av ulike kilder
- delta konstruktivt i utforskende samtaler
- formulere forskbare spørsmål, forslag til forklaringsmodeller og reformulere disse i lys av nye data og innspill fra andre

Praktisk utforskning

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke relevante metoder for innsamling og analyse av data
- bruke opptaksutstyr, instrumenter eller annet relevant utstyr til innsamling av data
- utvikle presise søk i relevante databaser
- bruke informasjon fra andre kilder i egen utforskning
- systematisere data slik at mønstre og usikkerheter kommer tydelig fram

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- demonstrere og forklare virkemåten til utstyr og prosedyrer for datainnsamling i gjennomførte forskningsprosjekt
- gjøre greie for egne forskningsspørsmål og forklaringsmodeller i lys av egne funn og andre undersøkelser og begrunne ulike tolkninger og konklusjoner
- gi eksempler på forskjellen mellom observasjoner og tolkninger

Vurdering

Valgfaget

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Fag	Ordning

Eksamen for elever

Fag	Ordning
	Elevene kan trekkes ut til muntlig gruppeeksamen med presentasjon, demonstrasjon og diskusjon av egne/gruppas prosjekt. Muntlig gruppeeksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

Eksamen for privatister

Fag	Ordning

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringslova.